

„Stajerc“ izhaja vsaki petek, datiran z dnevom naslednje nedelje.

Naročnina velja za Avstrijo: za celo leto 4 krone, za Ogrsko 5 K 50 vin. za celo leto; za Nemčijo stane za celo leto 6 kron, za Ameriko pa 8 kron; za drugo inozemstvo se računamo naročnino z ozirom na visokost poštnine. Naročnino je plačati naprej. Posamezne štev. se prodajajo po 8 v.

Uredništvo in upravništvo se nahajata v Ptuj, gledališko poslopje štev. 3.

Dopisi dobrodošli in se sprejemajo zastonj, ali rokopiše se ne vrača. Uredniški zaključek je vsak torej zvečer.

Za oznanila uredništvo ni odgovorno. Cena oznanil (inserterov) je za celo stran K 80— za 1/2 strani K 40— za 1/4 strani K 20— za 1/8 strani K 10— za 1/16 strani K 5— za 1/32 strani K 2.50 za 1/64 strani K 1.— Pri večkratnem oznanilu se cena primerno zniža.

Štev. 18.

V Ptuj v nedeljo dne 2. maja 1915.

XVI. letnik.

Svetovna vojska.

Vspehi na treh bojiščih. — Junaški čin našega podmorskega čolna „U 5“. — Zasedenje Gibraltarja. — Predčasni sklep vojske — nesmisel.

Iz avstrijsko-ruskega bojišča.

Novejši telegrami.

24. aprila. V Karpatih mestoma hudi artiljerijski boji.

V odseku prelaza Uzsok med dnevom posamezni ruski sunki, ki so bili povsodi odbiti.

Sovražnikovi ponočni napadi ob cesti Turka in zapadno od nje so se vnovič izjalovili z velikimi sovražnikovimi izgubami.

Drugače je položaj neizpremenjen.

25. aprila. V karpatski fronti se je v dolini Orawe pri Koziova spet dosegel nov uspeh. Po večdnevnih jako žilavo se vršečih sapérskih napadih naskočili in vzeli so naši višino Ostry, južno od Koziove. Obenem posrečilo se je pridruženim nemškim krdelom na cesti in zapadno od nje si na ozemlju pridobiti. Vjetih je bilo 652 Rusov. S pridobitvijo višine Ostry in hriba Zwinin (v začetku aprila) vržen je sovražnik iz cele doline Orawe, kjer se je mesece jako ljuto ustavljal.

Na drugih odsekih karpatske fronte posamezni boji s topovi.

Na Poljskem in v Galiciji večinoma mir.

26. aprila. Na karpatski fronti trajajo boji vzhodno od užoškega prelaza naprej. Neko našo krdelo prisvojilo si je večeraj južno od Koziove novo opirališče ter vjelo 7 oficirjev in črez 1000 mož. Da bi si izgubljene višine nazaj pridobili, začeli so Rusi z ljutimi protinapadi in skušali s sunki tudi v sosednjih odsekih. Glavni napad namerjen je bil proti višini Ostry in na sosednji vzhodno pozicijo. Po daljšem boju bil je ta naskok z največjimi izgubami za Ruse odbit. Dva sovražnikova bataljona sta bila pri tem skoraj popolnoma uničena in nekaj stotin mož bilo je vjetih. Naše takoj izvršeno zasledovanje pridobilo nam je 26 jarkov in mnogo vojnega materiala. Tudi na drugih odsekih smo ponočne sovražnikove napade krvavo odbili. Po odbitem napadu na prelazu Uzsok umikal se je sovražnik v divjem begu.

V večerajšnjih bojih sovražne protinapade nismo samo uspešno odbijali in si privojevano ozemlje obdržali, temuč si južno-vzhodno od Koziove na ozemlju še pridobili.

Na frontah zapadno prelaza Uzsok, v Galiciji, na Poljskem, ob Dnjestrju in v Bukovini artiljerijski boji. Sicer mir.

27. aprila. Na celi fronti nič posebnega. Na nekaterih odsekih hudi boji s topovi.

V Karpatih so Rusi svoje napade, pri katerih so imeli mnogo izgub, ustavili, sosebno ob prelazu Uzsok in v sosednjih odsekih fronte.

28. aprila. Splošni položaj neizpremenjen. V Karpatih in na Rusko-Poljskem hudi artiljerijski boji. Dve ruski skladišči za streljivo zleteli sta v zrak. Ponočni napadi Rusov pri Ostry odbiti.

Iz Toborontza v Bukovini so naši preganili Ruse v Besarabijo.

Razna poročila o bojih v Karpatih.

Vojni poročevalec „Berliner Tagblatt“ poroča iz Eperjesa: Po razmernem miru v Dukelski kotlini se je vsled inicijative naših čet razvilo živahnejše bojno delovanje. Na liniji Kozany-Radom je bilo prodiranje naših čet uspešno v toliko, da smo mogli naše postojanke pomakniti nekoliko naprej. Na črti Felső Cserye-Cseres je pripadla največja naloga artiljeriji, ki jo je tudi popolnoma izvršila. Poizkus Rusov, da bi preko Konicoczne razširili svoje desno krilo proti gališki Wysowi, se je ponesrečil. Rusi niso mogli vzdržati našega navala in so se umaknili 6 km proti Hanczow in Uskie-Ruski. Dejstvo je, da je smatrati rusko ofenzivo v kotlini Dukle ne samo za ustavljeno, ampak tudi za popolnoma zlomljeno. Za fronto je razpoloženje najugodnejše. Vsakdo je trdno prepričan, da moramo imeti popoln uspeh.

Najnovejše poročilo ruskega generalnega štaba presoja tu neugodno za Ruse. Da se je tretja ofenziva v Karpatih izjalovila, to je bilo znano že dolgo. Tembolj pa je presenetila ofenziva zaveznikov v Karpatih. V Karpatih, piše vojaški sodruknik lista „Tidning“, so se vloge popolnoma zamenjale. Ruska ofenziva je popolnoma ustavljena. To potrjuje tudi zadnji komunik iz Petrograda in Rusi se čutijo prisiljene, da se branijo v svojih postojankah proti srditim napadom zaveznikov.

„Berliner Morgenpost“ objavlja sledečo brzojavko: V zadnjem tednu so Rusi le redko napadali in tudi tedaj le na majhnem ozemlju z neznatnimi močmi. Le pri Biali so poskusili svojo srečo pred par dnevi z večjimi ponočnimi napadi, ki so bili pa že po treh urah zlomljeni. Tarnov, ki je bil Rusom centrala za municijo in oskrbo, so Rusi zapustili, ker jim je naša artiljerija povzročila težke izgube. Le ponoči obiskujejo Rusi še Tarnov, da nakupujejo. Ker se je oblak utrgal in je 48 ur neprenehoma deževalo, je stopil Dunajec črez bregove. Med tem so tehnične čete zopet popravile prehode čez reko. Med Rusi, ki so globoko zakopani v Zaleszcykiju, in našimi tudi dobro utrjenimi četami pride le redkokdaj do spopadov in posameznih težkih artiljerijskih bojev. Pri

Rusih ni opaziti nagnjenja k ofenzivi. Deloma so umaknili svoje čete na levi breg Dnjestra. Poskuse, prekoračiti Dnjestr, so opustili. Na rumunski meji traja še vedno artiljerijski boj z izpreminjajočo se ostrostjo. Prenehalo je deževati, deloma solnčno pomladansko vreme je nekoliko zboljšalo ceste.

Uspehi na treh bojiščih.

Graška „Montags Zeitung“ piše z dne 26. aprila: Tri občutni porazi sovražnikov na zapadu in vzhodu se nam danes naznanjajo. Pred tremi dnevi priborili so si Nemci prehod črez Yser-ov prekop zapadno Langemarle ter povzročili Angležem težke izgube. General French skušal je poraz popraviti, pa je s tem poskusom nemški uspeh le še povečal. V naskoku prodirale so nemške kolone ter si prisvojile še več krajev ob prekopu in njega bližini, ki so bili dotlej močna opirališča angleškim in kanadskim krdelam. Angleški vojni urad ta neuspeh sicer ne zamolči, toda hoče ga nekako oblažiti, pa toplomer angleško-francoških upov, si Belgijo zopet osvojiti, stoji že pod ničlo. Na višinah ob Maas in se je Francozom enako godilo; v silovitem naskoku prodirali so tukaj Nemci in si osvojili mnogo ozemlja. Francoške izgube se dajo celotno ceniti, ako se pove, da je padlo ondi 24 oficirjev in 1.600 mož ter bilo zaplenjenih 17 strojnih pušk.

Nadalje poroča avstrijsko-ogrski generalni štab o zopetnem porazu sovražnika: Naša krdelo naskočila so višino Ostry v dolini Orawe ter vrgla sovražnika tako, da so sedaj v naši posesti obojestranske postojanke, katere so Rusi v zadnjih mesecih jako žilavo branili.

Zavsem stobil se je toraj na treh točkah bojnih front krepak sunek naprej! Sovražniki so za spomlad napovedali veliko ofenzivo, a izpeljala so jo naša in nemška krdelo. In prav je tako. Toda biti moramo previdni in čakati moramo; če bo šlo v tem tempo naprej, bode kmalu slana poparila cime upov tripelecentente..

Jako značilno za sedanjí štadij vojske je, da se glasovi o miru od dne do dne množijo. Posebno iz neutralnega kakor tudi iz sovražnega inozemstva dohajajo neprenehoma poročila, ki govore o skorajšnjem sklepu miru. Nekak znak je tudi živahno gibanje na berlinski borzi, kjer se močno poprašuje za vsakterimi vrednostnimi papirji. Kolikor gre vse to uvaževati, se ne more natančno reči, gotovo je le to, da se opazujejo v vojskujočih se državah znaki, ki kažejo na skorajšnji konec te velikanske vojske, kakoršne še dosedaj ni bilo. To je umljivo in

morebiti izvira iz spoznanja, da bi tudi dolgoletno vojskovanje ne prineslo sovražnikom nikakoršnega znatnega vspeha. Vsekako pa bi morala ententa spoznati, da svojega vojnega cilja ne more doseči.

Francozi nikdar ne bodo zasedli bojne črte ob Renu, Angleži si nikoli ne bodo več prilastili Belgije in Rusi nikdar ne bodo marširali v Berlin, pač pa še odkorakali morebiti večkrat s krvavimi buticami s Karpatov. In tudi na Vzhodu ne cveti lavorika za zaveznike, kajti Carigrada in Dardanel si ne bodo osvojili.

Čemu toraj te milijonske žrtve človeških življenj in ljudskega premoženja, ako so prinesene zastoj? Naj si predložijo ljudstva Francije, Rusije in Anglije to vprašanje in umevno je, ako imajo vojske dovolj. Toda, ko bo ta utrujenost se z elementarno močjo povzpela na vrhunec, iz pasivitete stopila v aktiviteto, potem še-le bodo najbrž krenili Grey, Poincaré in Nikolaj Nikolajevič na drugo pot, in tedaj še-le smemo upati na sklep miru.

V ilustrovanih listih prinaša se pomenljiva slika iz dardanelških bojev; ona nam kaže par skromnih grobov, v katerih počiva sedmero nemških in petero turških vojakov; Nad grobovi visi dvoje bander: turška in nemška. Ti dvanaajsteri junaki so se ramo ob ramo bojevali pri obrambi turške posesti. Kakor skromna je navidezno ta sličica, vendar nam kaže v veliko prihodnost, v kateri se bodo v tesno obrambno zvezo združile tri mogočne države, katerih ozemlje bo segalo od Severnega morja pa noter do ledenega oceana. Kar si danes milijoni želijo, ne bodo ostala prazna nada: združitev Nemčije, Avstro-Ogrske in Turčije. Vprašanje še sicer ni rešeno, a s kadečih se bojišč se že vzdiguje v glavnih potezah podoba te nove trozveze, velikanski uspehi pa bodo dovršili, kar na jasnosti še manjka. Kljub vsem velikanskim sovražnim naporom pokazale so Nemčija, Avstro-Ogrska in Turčija svoje neizoprpljive moči, in kakor pravi Šved Kjellen v svoji knjigi o velevalstih: „one se ne smejo izločiti iz mirnega tekmovanja ljudstev, iz planetarične konkurence; one so svojo preizkušnjo v ognju najsijajnejše prestale.“

Junaški čin našega podmorskega čolna „U 5“.

Dne 26. aprila torpediral je naš podmorski čoln „U 5“ v Jonskem morju francosko oklepno križarko „Leon Gambetta“, ki je mislila pluti v Jadransko morje, da bi tukaj poizvedovala o naši vojni mornarici, potopljavala naše trgovske ladje ali pa celo obstreljevala naše obrežne utrde. Toda nepričakovano zadelo jo je usoda že v Jonskem morju, vzhodno najjužnejše Italije in zapadno od Grčije, kjer leži zdaj na morskem dnu. Admiral Seneet, več oficirjev in čez 700 mož je našlo ondi svoj hladni grob.

Splošen položaj v svetovni vojski.

Zavezne države doslej s svojimi podjetji niso imele nobene sreče. Velikanski ruski parni valjar, ki bi imel našo in zvezno nemško armada kar tako zdrobiti in do nemškega prestolnega mesta Berlina kotati, obtičal je najprvo v mazurakih jezerih, in ko je bil načrt predrugačen ter naval orjaških ruskih krdel proti karpat-skemu zidu namerjen, da bi ruska armada prilomastila na Ogrsko in do Budimpešte, izjalovil se je tudi ta poizkus vsled nepopisnega junaštva naših in nemških čet.

Enako se je godilo Francozom, Angležem in Belgijcem na zapadnem bojišču. Ko je od generala Joffre-ja zapovedani splošni naval o Božiču se docela ponesrečil, nameravali so zavezniki v pretečenem tednu drugokrat nemško bojno črto med Maso in Moselu predreti, kjer pa so ravno tako bili odbiti in imeli velikanske izgube na moštvo.

Da bi za te strašanske izgube si dobili vsaj nekoliko zadoščanja ter za vsako ceno našega tretjega zaveznika Turčijo spravili ob posest Dardanel, napadli so z ogromno množino svojih največjih bojnih ladij utrde ob tej morski ožini; a tudi ta svoj tretji poskus so morali plačati s izgubo nekaterih svojih najboljših ladij in brezštevilinega moštva.

Toda igro še nimajo za izgubljeno. Kar se jim na vzhodu, na zapadu in v Dardanelih ni posrečilo, mislijo sedaj na jugu naše monarhije doseči. Kakor smo že v naši zadnji številki omenili, namerava ententa v kratkem našo avstro-ogrsko državo od srbske in črnogorske meje sem napasti. Ker na eni strani ne gre — si mislijo — mora se posrečiti na drugi, samo da vsaj eno centralnih držav uničijo ali vsaj zdatno oslabijo ter se svojemu zavezniku Rusu na bojišču približajo. Obenem se ima prijeti Avstrija z morskimi strani.

Tako si zavezniki predstavljajo vojsko za bodoči čas, toda tudi za ta drevesa, ki bi imela rasti do neba, se bodo najbrž našla sekira, ki bode jih posekala.

Po zmagoslavnih dneh pretečenega tedna, ko se je zaveznima armadama Avstro-Ogrske in Nemčije posrečilo naval neizmernih ruskih krdel ustaviti, nastal je na vzhodu nekak mir in le tu in tam je zopet zažarelo, kakor n. pr. ko so nameravali Rusi prodrati v zgornjo dolino Ung-a. Z velikansko premočjo so si priborili važno višino pri Czereмки, toda ogrska pešpolka 19 in 26 sta jim to postojanko zopet odvzela. Naše obkoliti, kakor so to Rusi nameravali, se jim ni posrečilo.

Ne smemo pa pričakovati, da bi rusko armadno vodstvo od nadaljnih poskusov, Karpat prekorati, odstopilo. Pritegnili si bodo novih moči ter jih spravili na orjaški ruski nirodvor (britof) v Karpatih. Celo njihovi prijatelji, Francozi in Angleži, računajo, da so Rusi od novembra sem izgubili okoli 500.000, t. j. pol milijona mož mrtvih in ranjenih, ne všteti onih 100.000 mož, katere so naša in nemška krdela ondi vjela.

Na rusko-poljskem bojišču ostal je splošen položaj neizpremenjen. Pri Kalvarji bile so manjše praske, v katerih so vjeli Nemci 1040 Rusov in jim odvzeli 7 strojnih pušk.

Veliki knez Nikolaj Nikolajevič zbolel je baje na jetrih in želodcu in pravi se, da ni upanja na skorajšnjo ozdravljenje. Ž njim bi izginila s pozorišča ena glavnih oseb, ki so sedanjoo svetovno vojsko zakrivile.

Na jugu nič novega. Srbski topovi pri Belgradu so morali — kakor že večkrat — utihniti.

Mnogotera poročila pravijo, da Turki zbirajo za napad ob suneškem prekopu v Egiptu velika krdela, in to dejstvo bode zaveznike najbrž prisililo, da bodejo vso svojo pozornost tjakaj obrnili in druge bojne načrte opustili. Vsekako sme se pričakovati v Egiptu važnih bojnih dogodkov.

V Perziji umorili so domačini v glavnem mestu Teheranu ruskega konzula. Ljudstvo je jako razkačeno, da so Rusi na perzijskih tleh v Enseli izkrcali nekaj vojaštva in terja, da se mora to pregnati.

V Carigradu izhajajoči perzijski časnik „Hawer“ poroča iz Teherana, da ondi mrznja do Rusov in Angležev vedno naraščuje. Dan na dan prijavljajo se prostovoljci. Časnikarstvo očitno vzpodbuja ljudstvo k odporu proti ententi. Medtem ko so se doslej v Perziji le objavljala poročila Reutter-jevega biroja in ruskega poslanštva, naznanjajo se sedaj tamkaj poročila avstro-ogrškega in nemškega poslanca, ki obveščajo ljudstvo o trajnih porazih Rusije in Anglije in o njenih grozodejstvih na perzijskih tleh.

Kaker je iz povedanega razvidno, se najbrž število pri svetovni vojski udeleženih držav v doglednem času ne bo skrčilo, pač pa morda že v kratkem povekalo, posebno ako nastopita bojni ples tudi še Severna Amerika in oni „žolti vragovi“ z imenom Japonci, ki iščejo sedaj tu sedaj tam občno zmešnjavo povekati (ter najti sporno točko kot vzrok za pristop na pozorišče svetovnih morišč).

Poročilo iz Rumunije o bojih v Bukovini.

Iz Bukarešte poročajo: Avstrijska ofenziva na bukovinski meji se nadaljuje. Vzhodno od Zaleszczycka so napadli Avstrijci ruske pozicije na desnem bregu Dnjestra in so prisilili Ruse,

da so se umaknili čez reko. Zdaj se baje vrše ostri boji pri prehodu čez Dnjester, na mestu, kjer se združita reka s Serethom. Na bregu Dnjestra se vrši oster artiljerijski dvoboj. Avstrijci so obstreljevali Usziezko in ruske pozicije blizu Sinkova. Povodenj je odtrgala mnogo mostov in čolnov, ki so jih napravili Rusi. Gibanje čet je zelo ovirano. Boji vzhodno od Črnovic se nadaljujejo. Tudi Rusi so dobili ojačenja, ter razvijajo živahno delovanje zrakoplovcov. Neki ruski zrakoplovec s francoskim aparatom je preletel avstrijske pozicije in so ga obstreljevali z avstrijskimi topovi. Poškodovani zrakoplovci so se morali spustiti na rumunsko ozemlje. Zrakoplove so konfiscirali. Napetje na Rumunskem o izidu teh težkih bojev je zelo veliko.

Vsa Rumunija pričakuje z največjo napestjo nadaljnega razvoja bojev vzhodno od Črnovic. Dozdevno z malimi silami začeti boji dobivajo vsled nastopa avstrijskih rezerv značaj velike bitke. Po semkaj došlih poročilih so avstrijske čete po srditi in neprestani ofenzivi na več krajih predrle rusko fronto in vdrle na rusko ozemlje v Besarabiji ter potisnile velik del najsakrajšega levega krila Rusov ob rumunsko mejo.

Položaj na zapadu po bitki pri Ypernu.

Pri Ypernu na nemškem zapadnem bojišču vršila se je te dni strašanska bitka. Za več tednov so si Nemci pritegovali z drugih delov fronte in zaledja vsa razpoložna krdela, da bi jih imeli pripravljena tamkaj, kjer so mislili Angleži s svojimi zavezniki prodrati. Angleži so se zavezali, da bodo 500.000 svežega moštva do mesca maja pripravljene imeli na bojišču, in 500.000 mož različnobarvnih so imeli na južnem Francoskem, da se ondi odpočijejo, ki niso zamogli prenašati severnega mrzlega podnebja. Eden milijon novih borilcev hotela sta Anglija in Francija v Flandriji nad Nemce navali, da bi jih vrgli iz najbolj ogroževalne točke cele bojne vrste — t. j. jih odvrgli od Calaisa. Pa prišlo je drugače. Predno ko sta še mogla sovražnika s vsemi svojimi močmi nad Nemce planiti, storili so ti-le silovit sunek proti srcu zaveznik pozicij ter si priborili pri Ypernu prehod čez kanal enakega imena. Ta v ospredju ležeča postojanka je za oba dela tolike važnosti, da se bodo gotovo od obeh strani vse sile napele, to točko si zopet priboriti, oziroma jo za vsako ceno si ohraniti. Žilavost, katero so Nemci dosedaj v pozicijskem boju izkazovali, da pričakovati, da ta devet kilometrov dolga fronta, ki je predrla angleško francosko bojno črto, ostane v posesti Nemcev, ki se bodo ondi nanovo močno utrdili.

S tem se je pričelo spomladno bojevanje, in sicer čisto drugačno kakor so si ga Angleži domišljevali. Francozi so vsled teh dogodkov celo poparjeni, kljub temu, da jih Angleži z vedno novimi obljubami tolažijo. V Parizu se ljudstvo vedno bolj in bolj zavzema za mir, ker njega upi in nade so že zadušene v strelskih jarkih, ki se raztezajo od morja pa noter do Belforta. Na Francoskem ne zaupajo več Angležem.

Ednost med zavezniki izgineva od dne do dne in le skupno sovražstvo do Nemcev je še edini kit, ki jih veže. Nemci toraj ne računajo na njihovo razdruženje, temuč se zanašajo edino na svoje dobre strelce, na svoje ostre bajonete in uničujoče topove.

Vojni cilj Nemčije.

Bivši nemški državni tajnik dr. Dernburg, ki se mudi sedaj kot posebni odposlanec v Ameriki, je označil v nekem ameriskani javnosti namenjenem pismu vojni cilj Nemčije tako-le: Mi hočemo trajni mir, vsako provizorično krparijo odklanjamo. Nemčija noče obvladati sveta, temveč zahteva le svobodo morja in morskih cest za vse narode v vojni in v miru. Želel bi za svojo osebo trajno nevtralizacijo vseh morja in morskih ožin. Nemčija se ne bori za povečanje svojega ozemlja ter ne namerava podjarmiti sovražnih narodov. Belgija pa obvladuje izhodišče nemške zapadne trgovine ter je narav-

ni ante murale nemškega cesarstva. Zavojevali smo to deželo z velikimi žrtvami. Nemčija se Belgiji ne mora odreči. Nemčija si mora nadalje zagotoviti, da bo lahko nemoteno nadaljevala svojo kolonialno delovanje v Afriki in Mali Aziji, kajti to je v interesu celega sveta. Vojni cilji nemške države ne vsebujejo ničesar, kar bi ne služilo blagostanju celega sveta.

Dernburgovo pismo je izzvalo v nevtralnih in sovražnih deželah živahno polemiko.

Predčasni sklep miru — nesmisel.

„Norddeutsche Allgemeine Zeitung“, ki ima tesen stik z nemško vlado, piše z dne 24. aprila sledeče:

Od zazličnih strani se sliši, da krožijo po mestih in na deželi govorice o skorajšnjem začetku mirovnih pogajanj. Pravi se, da se je o pripravljanih korakih v svrhu sklepa posebnega miru z Anglijo že posvetovalo, pri čemur se je posebno oziralo na želje in zahteve Anglije, ali pa se mora to izvršiti.

Noben razsoden človek nezamore na to misliti, da bi Nemčija sedanjosti za njo ugodni položaj v prid predčasnega miru v nemar pustila. Mi moramo vsako ugodnost vojaškega položaja izrabiti in si zanesljivo zagotoviti, da si nikdo ne bo več upal mir kaliti. In pri tem mora ostati. Govorica o nemški želji po miru je vzlic naše krepke volje in odločnosti, sovražnike do dobra premagati, neumna ali pa hudobna, najmanjše pa nepotrebna izmišljotina.

Nemško in avstrijsko-ogrsko vojno pobratimstvo.

Vojni poročevalec „Lokalanzeiger“-ja piše: „Nekoč bil sem na mojem potovanju v Karpatih sprejet od komandanta, ki je ondi poveljeval krdelu, obstoječemu iz avstro-ogrskih in nemških čet. Nemški general izrazil se jako pohvalno o podrejenih mu avstro-ogrskih vojakih. Pripovedoval je m. dr. Ko je prišel s svojimi krdeli v Karpate, je zapazil, da bo znabiti mnogo Nemcev tukaj nerabnih, ker niso navajeni bojevanja ob s suogom pokritih strminah. Avstro-ogrška vojaška uprava nadomestila je s čudovito naglostjo v treh dneh težke nemške trenske vozove s svojimi lahкими avstrijskimi ali pa s kmečkimi, priskrbela je sani, drči in tovrne živali, kolikor se jih je potrebovalo. Tudi gorski topovi so se priskrbeli.“

Pri maršu navkreber pokazali so vojaki iz ravnin, ki večinoma še nikdar niso videli kake gore, hvalevredno nepremagljivost. Prvi marš 18 kilometrov trajal je 11½ ure in vojaki so morali mestoma do trebuha v snegu gabati. Za vzgled marširal je general s svojim štabom peš pred krdelom. Ko so zvečer došli na cilj, ni bilo nobenega marodega. Nemški vojaki so se od svojih avstrijskih gorovjara navajenih tovarišev mnogočesar naučili in privadili, posebno noše gorskih gamaš.

Lepa slika popolnega pobratimstva kaže se posebno v oficirski kazini. Nemški, avstrijski in ogrski oficirji dohajali so zaporedoma v mešanih gručah.“

Odnosaji med Italijo in Švico.

O razmerju obeh držav se zadnji čas precej piše in govori. Spominjamo se na izjavo švicarskega predsednika. Prejšnji mesec sta Švica in Italija sklenili pogodbo, da bo njune spore reševalo razsodišče. Italija je hotela, da bi se prav vsi mogoči spori reševali pred razsodiščem. Švica seveda tega ni mogla priznati in je izvzela od razsodišča spore, ki bi zadevali njene življenske interese. Čast ali neodvisnost. „Züricher Post“ piše: Švica ima resno željo, živeti z Italijo v dobrem prijateljstvu, toda svojo neodvisnost ceni preveč visoko, da bi prepustila v vprašanih, ki se tičejo njene časti, odločitev drugim ljudem. Milanski listi še vedno očitajo

Švici, zakaj ni hotela vseh sporov prepustiti razsodišču in ponavljajo legendo, da je Švica sklenila z Nemčijo ali Avstrijo pogodbo za slučaj, da Italija nastopi z orožjem. Švicarska vlada je to prazno trditve že davno zavrnila in ravnotako tudi predsednik dr. Motta v zadnjem razgovoru s poročevalcem „Tribune“.

Italija in Grška.

Časopisje povdarja ostrejšje nasprotstva med grškimi in italijanskimi interesi v Adriji, Egejskem morju in Mali Aziji. Kralj je sprejel zunanega ministra Zographos. Popoldne se je vršil ministrski svet, pa se ne ve, o čem je razpravljal. „Corriere della Sera“ poroča, da v Rimu z razstočo pozornostjo zasledujejo grško politiko. Precej se v Rimu hudujejo, ker hoče Grška v Epiru določiti volitve. To nasprotuje obljubi, da bo Grška Epir zasedla samo začasno in končno rešitev prepustila bodoči mirovni konferenci.

Da se Italija močno oborožuje in si pridobivlja v veliki množini vojnih potrebščin, kaže že dejstvo, da poročajo ameriški listi iz East St. Louis, Mo. sledeče:

Tu se je zaznalo, da je italijanska vlada napravila s tukajšnjimi trgovci pogodbo za dobavo 15.000 konj. Prejšnja pogodba za 8.000 konj je že izvršena in več tisoč konj je že na poti v Italijo. Skupno je bilo dosedaj iz tukajšnjega kraja odposlanih v vojskujoče se evropske države 80.000 konj.

Cela srednja Evropa v boju.

Italijanski list „Corriere della Sera“ piše iz Petrograda: Na vzhodnem bojišču pripravljajo se velikanske reči, bojna podjetja, ki jim svetovna zgodovina nima para. A vse to se pripravlja s skrajno tajnostjo na vseh straneh. Vsa osrednja Evropa je — pravzaprav še-le sedaj — v ognju.

Rusi cenijo število nemških korov v Karpatih in v Bukovini na trideset.

Jedro strateškega položaja je sedaj kakor prej fronta med trdnjavama Thorn in Krakova.

Beda v Srbiji.

Kar piše Anglež Tomaž Lipton o običnem položaju v Srbiji, nas spominja na „šibo božjo“ v preteklih stoletjih. Ta mož prerokuje, da bo Srbija docela uničena, ako legar ondi v najkrajšem času ne poneha. K prednici bolnišnice v Kragujevacu pripeljejo dan na dan z volovi naprežene vozove, ki so z bolniki preobloženi; ker pa za njih ni prostora, umreti morajo pred vrati. Take in enake slike ponavljajo se po vse deželi tisočkrat. V Srbiji vlada danes beda in sila, kakoršna nikjer drugod. V Nišu, ki je siser imel navadno 15—20.000 duš prebivalstva, sedaj prebiva 100.000 oseb. In med temi je na tisoče na legarju obolelih, od katerih jih najmanj 300 na dan umrje. Britofci ne zadostujejo za mrličje. Vseposodi se more opazovati, kako vozijo bolnike v deliriju skozi mesto. In tudi po mestnem tlaku sedijo in ležijo oboleli ljudje, ki si ne morejo dalje pomagati.

Lipton je obiskal vse bolnišnice in našel vse prenapoljene. Ponekod je primanjkovalo posteljne oprave, in ležalo jih je po čvetero na eni sami matraci. Ženski pa v bolnišnice sploh ne sprejemajo in morajo toraj reve, zapuščene od vsega sveta, u svojih bornih kočah klaverno umreti, brez zdravnika in zdravil. Enako piše dr. Ryan, zdravnik v Ameriki, kateremu je izročeni 2.900 bolnikov. On zatrjuje, da bo v kratkem polovica srbskega prebivalstva poginila, ako se razširjanju te bolezni, kateri se pravi pegasti legar (Flecktyphus) ne stori skorajšnji konec. In v to svrhu manjka na Srbskem vseh sredstev kakor tudi prostorov. Vsi oddelki „Rdečega križa“, ki so došli iz raznožnih dežel, so brez vse moči in si ne vedo

pomagati, da bi to kužno bolezen zabranili, kajti ondi ni izoliranih barak, ne šotorov, ne lekarn, ne zdravnikov, ne zdravil in sploh nobenega zdravniškega pripomočka; o postrežnih osebah pa se itak ne more govoriti.

In tako pride, da umrje v domačih kolibah ali tudi ob cestah na teden več srbskega prebivalstva kakor na bojiščih v dveh mesecih. Škoda je le-ta, da se je grozna bolezen najprevo lotila nižjih slojev prebivalstva in ne višjih, — ako se pri Srbih sploh zamore o takih govoriti, — ki so zakrivali sedanjo strašno vojsko in njene posledice.

Zasedenje Gibraltarja.

Madridski list „Patria“, ki je s špansko vlado v najožji dotiki, pisal je te dni v svojem uvodnem članku, da je vendar-le prišla enkrat priložnost, ko zamore Španija svojo staro željo — zasedenje Gibraltarja — vdejavstovati. V sled poročil imenovanega lista opazuje se po vsej državi živahno gibanje, dan za dnevom vrše se velikanska ljudska zborovanja in demonstracije z geslom „El Gibraltar“. Nadškof v mestu Toledo je prejšno nedeljo v pridigi pred vsem ljudstvom Boga prosil, da bi naj Špancem podelil milost izpolnitve njih srčne želje. Ob sklepu opravil je molitev, s katero je prosil Boga, da bi naj v bojih za Gibraltar tem manj ko mogoče teklo krvi. S ozirom na vse te okoliščine sklepajo politični krogi, da se zasedenje Gibraltarja ne bo več dolgo odlagalo. Toraj zopet par niti več v štrni svetovne vojske.

Vojaške zadeve.

Skrb za junake brez rok in nog.

Prišli bodo dnevi, ko se bodo vriskajoči in pojoči ob burnih zvokih godbe vračali naši očete in sinovi zmagoviti iz vojne. Za to prosimo in tega pričakujemo. To bodo veseli tisti marši nazaj v domovino in razkropili se bodo ti vojaki na svoje domove, k svojim materam, ženam in otrokom, ki jih bodo sprejeli s solzami veselja v obeh. Prazniki veselja bodo tisti dnevi, ko se bodo vračali v mirno delo miru naši junaki živi in zdravi.

Toda marsikatera mati, ta in ona žena in otrok bo čakal zaman, da bi zagledal svojega dragega, kako koraka z drugimi možko in junako. Zakaj, za to vojsko krepkih mož in fantov bo prišla še druga armada; prišli bodo z bergljo, brez roke in noge, morda bo manjkalo obeh, prišli bodo mutasti in gluhi, da ne bodo mogli reči ali slišati tople besede v pozdrav, in slepega bo tovariš pripeljal na dom k materi in otroku... Koliko bo štela ta druga armada teh nesrečnih žrtev boja? Sam Bog nebeski ve; število bo veliko, veliko.

Usoda teh mož in fantov je in bo bolj tragična, kakor usoda onih, ki jim je Bog naklonil na daljnih bojnih poljih večni mir in pokoj. V boju, morda mesece in leto trajajočem, je bil noč noč in dan cel mož, junak, krepak, poln moči; sedaj se pa vrača domov pohabljen, brez roke, brez noge, slep in gluhi in senca moža, lupina, kateri je vojska izpila vso življensko moč.

Kaj bo s temi nesrečniki? Kako jih bomo sprejeli?

Mi vsi doma ostali, cel narod in vsa država je dolžna, da jih sprejme ne samo s častjo, ampak z največjo hvaležnostjo. Zvestemu junaku v dolgem boju svojo pomoč in ljubezen za celo njegovo življenje! V smrtne boju za nas, za domovino in državo je postal pohabljenec, invalid; oni trije so vsi dolžni, da ga spravijo zopet pokonci v življenje.

Ali bomo pustili, da se bo v srcih teh ju-

Vrednostno darilo za vse

ljudi nam nudi naša mati zemlja s svojimi zdravilnimi rastlinami, ki na njej rasejo. Že pred mnogimi stoletji so poznali ljudje bolečine olajšajoče, kašelj odstranjajoče in okrepcajoče rastline,

toda dandanašnji dosegla je ta znanost svoj višek. Iz najboljših rastlin, ki so se pri reumatičnih, gihtičnih, neuralgičnih in drugih boleznih, pri kašlju, hripavosti, slabosti, pri ranah, izpustkih in oteklinah kot bolečine olajšajoče izkazale, je Fellerjev dišeči fluid iz rastlinskih

esenc s znamko „Elsa-Fluid.“ 12 steklenic za 6 kron pošlje poštine prosto lekarnar E. V. Feller v Stubici, Elsa-trg št. 241 (Hrvatsko). Iz jako zdravilnih korenin rabarbare pripravljeno zdravilo s znamko „Elsa-Pillen“ stane 6 škatlic poštine prosto 4 K 40 vin. okos ---